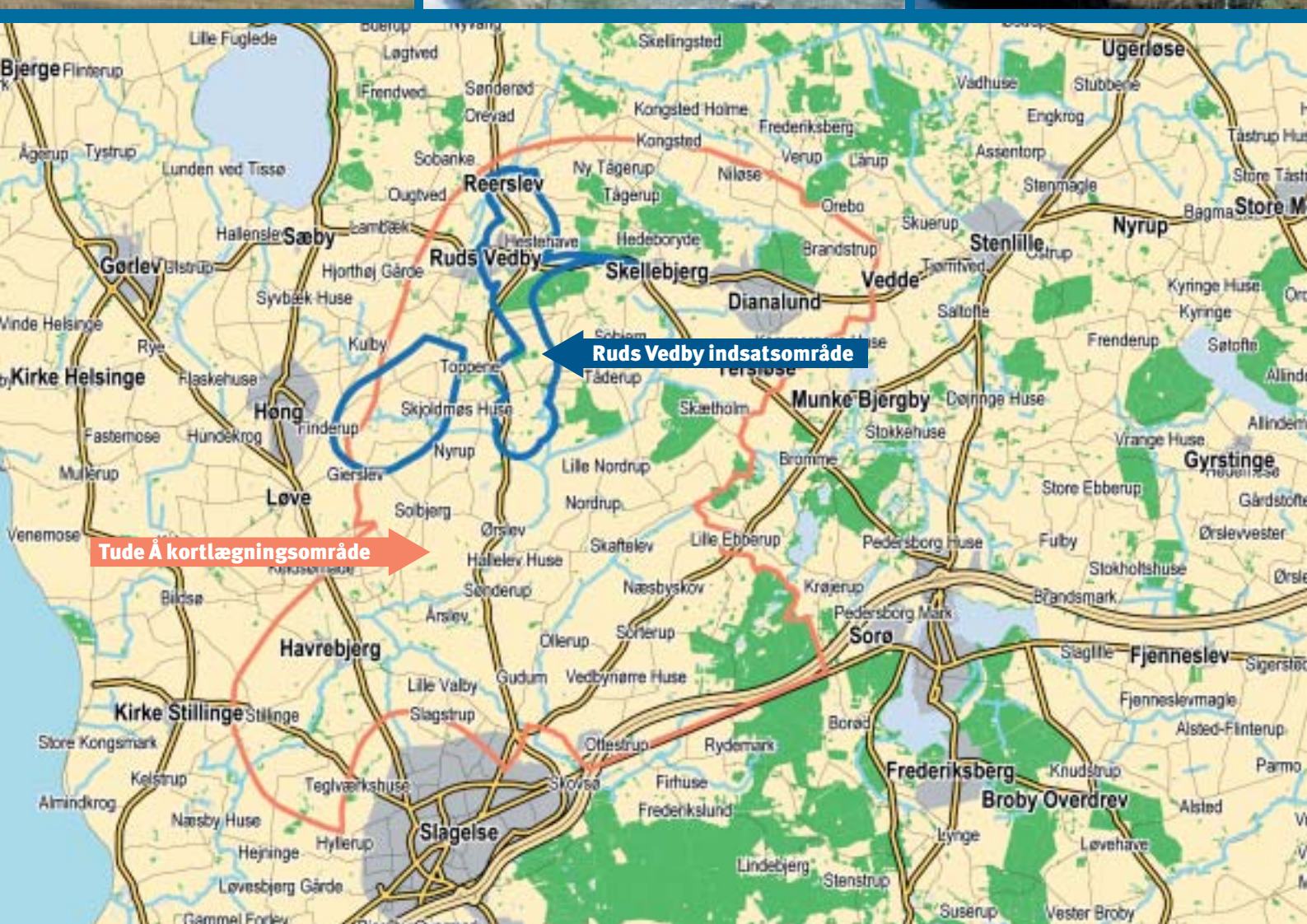

Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Ruds Vedby området

Titel:

Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i
Ruds Vedby område

Udgiver:

Vestsjællands Amt
Natur & Miljø
Alleen 15, 4180 Sorø
Tlf. 5787 2900
Telefax 5787 2800
E-mail: nmgv@vestamt.dk
www.vestamt.dk/natur

Udgivelse: Oktober 2005

Arbejdsgruppe:

Planen er udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for Høng Vandværk, Ruds Vedby Vandværk, Reerslev Vandværk, Nordvestsjælland Landbocenter, Dianalund Kommune, Høng Kommune og Vestsjællands Amt.

Forfattere

Niels Andersen, Thomas Hansen,
Lotte Jakobsen, Martin Stærmosé,
Susanne Jeppesen, Bente Kjeldal Jensen og
Vibeke Solvang, alle fra Vestsjællands Amt
og John Nielsen, Rambøll.

Layout og grafik:

Eva Klinge og Vibeke Solvang
Vestsjællands Amt

Fotos: Ole Malling

Kortmateriale: Copyright Kort og Matrikel-
styrelsen KD 86.104

Bedes citeret:

Vestsjællands Amt (2005)
Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i
Ruds Vedby område
Natur & Miljø, Vestsjællands Amt

ISBN: 87-90723-61-9

Tryk: Jannerup offset a/s

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Indsatsplan	4
Indsatsområdet	4
Trusler mod grundvandet	4
Indsatser	5
Regionplanens retningslinjer	9
Opfølgning	9
Indsatsplanens retsvirkninger	9

Læsevejledning

Til indsatsplanen hører en redegørelse, der giver en opsummering af den kortlægning, der er grundlaget for indsatsplanen. Redegørelsen findes som et selvstændigt dokument. Indsatsplanen og redegørelsen kan ses på internettet - www.vestamt.dk/natur under Grundvand, Kortlægning- indsatsplaner, indsatsplaner.

Indledning

I regionplanen har Vestsjællands Amt udpeget en række områder, hvor der skal gøres en særlig indsats for at beskytte grundvandet. Målet er at sikre, at grundvandet også i fremtiden kan bruges som drikkevand efter en simpel vandbehandling¹. For at kunne beskytte grundvandet er det nødvendigt at lave en kortlægning. Kortlægningen giver viden om vandkvaliteten og om, hvor og hvordan vi skal beskytte grundvandet. Tude Å kortlægningsområde er cirka 200 kvadratkilometer stort og omfatter dele af Slagelse, Høng og Dianalund Kommuner. Kortlægningen af områdets grundvandsforhold blev afsluttet i 2004 og førte til udpegning af fem områder, som må anses for at være sårbare over for forurening med et eller flere stoffer.

Områderne er:

- 1) Dianalund,
- 2) Ruds Vedby,
- 3) Solbjerg,
- 4) et område mellem Sorø og Slagelse og
- 5) et område nord for Slagelse.

I disse områder skal amtet og lokale samarbejdspartnere udarbejde indsatsplaner. En indsatsplan beskriver de konkrete indsatser, der skal beskytte grundvandet i området. Det fremgår, hvem der har ansvaret for at gennemføre indsatserne, og hvornår de skal gennemføres.

Endelig fastlægges det i planen, hvordan der skal følges op på indsatserne.

En følgegruppe for hele Tude Å kortlægningsområde følger indsatsplanlægningen i de fem delområder, herunder Ruds Vedby området. Uden for de fem områder skal grundvandet fortsat beskyttes. Det sker efter retningslinjerne i regionplanens afsnit 10.4 Beskyttelse af drikkevandsinteresser.

En plan bliver til

Indsatsplanen for Ruds Vedby området er udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for Høng Vandværk, Ruds Vedby Vandværk, Reerslev Vandværk, Nordvestsjællands Landbocenter, Dianalund Kommune, Høng Kommune og Vestsjællands Amt². Arbejdsgruppen har holdt 7 møder i perioden fra december 2003 til april 2005. I arbejdsgruppen har der været stor interesse for at drøfte hvilke indsatser, der er nødvendige for at beskytte grundvandet, og hvordan indsatserne kan gennemføres.

De lodsejere, som kan blive berørt direkte af forslaget, fik tilsendt et brev i november 2004. Af brevet fremgik det hvilke indsatser, der er foreslået for deres ejendom. Lodsejerne fik samtidig mulighed for at komme med bemærkninger, inden planforslaget blev gjort færdigt. Det benyttede 8 sig af.

Forslaget til indsatsplanen har efter behandling i Grundvandsrådet i Vestsjællands Amt og i amtets Vej- og Miljøudvalg været fremlagt i offentlig

høring i 8 uger fra 19. januar til 16. marts 2005.

Forslaget har samtidig været sendt ud til alle direkte berørte parter - lodsejere, vandværker og kommuner - og offentliggjort i Ugebladet Vestsjælland den 19. januar 2005. I offentlighedsfasen kom der 8 indlæg. Ét af indlæggene indeholdt forslag om, at indsatserne omkring fylde- og vaskepladser kunne udgå, da der i forvejen føres tilsyn med landbruget. Disse indsatser er imidlertid fastholdt omkring indvindingsboringerne og i de særligt sårbare områder, da det lovpligtige kommunale tilsyn alene knytter sig til landbrugsbedrifter med dyrehold. Høng Kommune har besluttet at gennemføre miljøtilsyn i alle de tre prioriterede områder under pkt. 2.3. Amtets Vej- og Miljøudvalg har i sit møde den 9. juni 2005 vedtaget indsatsplanen endeligt.

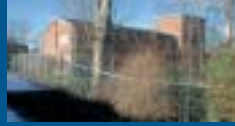
Det videre forløb

Den endelige indsatsplan er sendt til alle direkte berørte parter i efteråret 2005. Vedtagelsen af planen er offentliggjort i Ugebladet Vestsjælland den 9. november 2005.

I 2006 mødes arbejdsgruppen igen for at se, om indsatserne bliver gennemført som fastlagt i planen. Arbejdsgruppen aftaler også, hvordan den videre opfølgning skal ske.

¹ Simpel vandbehandling omfatter iltning og sandfiltrering.

² Bent Jepsen, Høng Vandværk, Dirch Glad, Ruds Vedby Vandværk, Flemming Hansen, Reerslev Vandværk, Lene Eriksen, Dianalund Kommune, Jes Vange indtil 31/05-2004 og Leif Hildebrandt fra 01/06-2004, Høng Kommune, Søren Christiansen, Nordvestsjællands Landbocenter, Niels Andersen m.fl., Vestsjællands Amt.

Indsatsplan

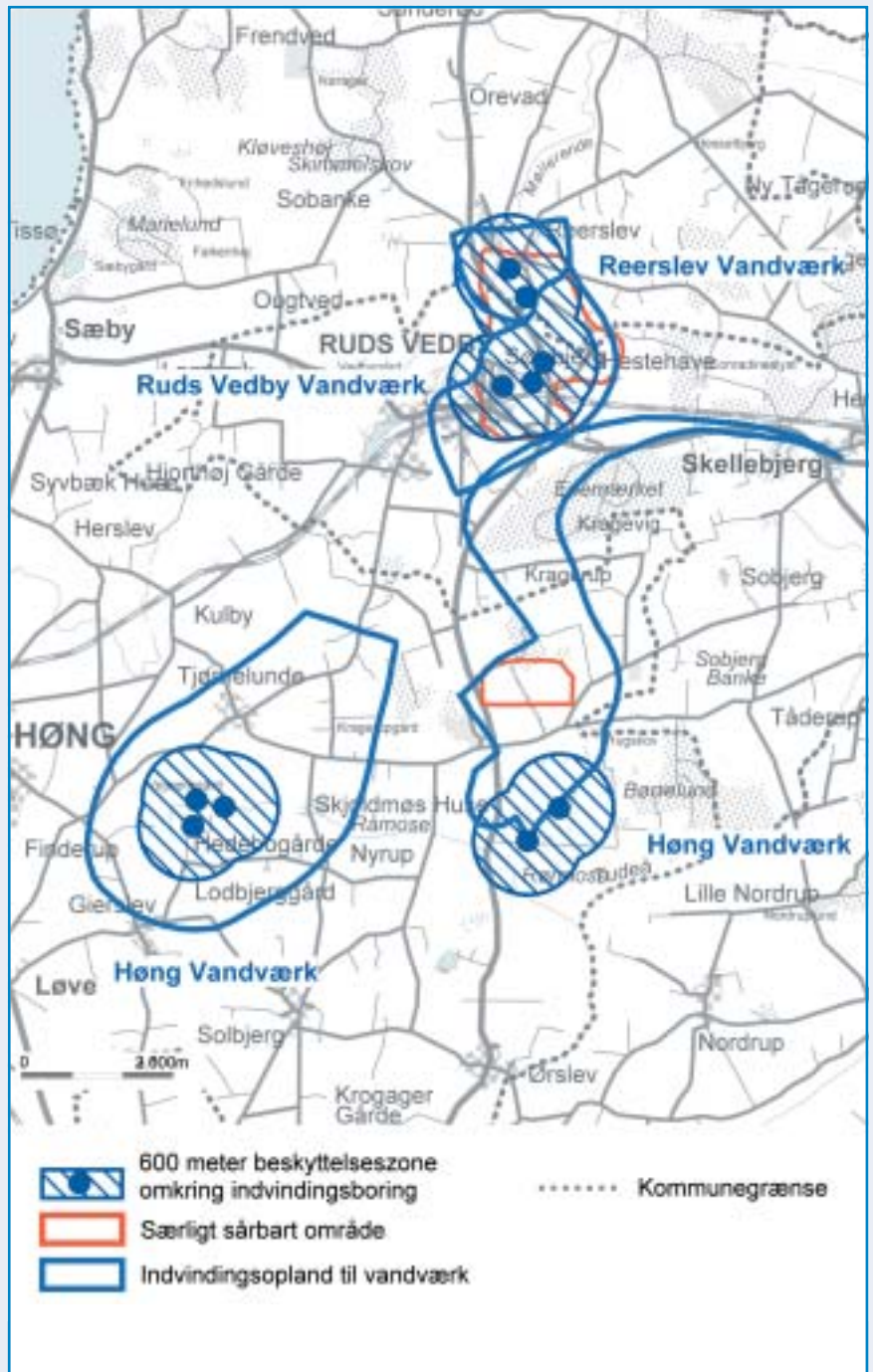
Indsatsområdet

Kortlægningen har vist, at der er særligt sårbare områder omkring Reerslev, Ruds Vedby og nord for Høng Vandværks kildeplads ved Kragerupgård. I disse områder bliver der dannet meget grundvand, og grundvandsmagasinerne er samtidig dårligt beskyttet af jordlagene over magasinerne. Disse områder er derfor udpeget som sårbare. Omkring vandværkernes indvindingsboringer er der udpeget en beskyttelseszone på 600 meter. Endelig er de indvindingsoplande, hvor områdets tre almene vandværker henter deres vand fra, i et vist omfang sårbare. Disse tre typer af sårbare områder fremgår af Figur 1 og udgør tilsammen indsatsområdet. Indsatsområdet er ikke sårbart over for anvendelsen af nitrat (gødning) i landbruget, men kun over for konservative stoffer - blandt andet en række pesticider. Vandkvaliteten i området er på nuværende tidspunkt god. Der er kun fundet lavt indhold af nitrat i grundvandet, og der er slet ikke fundet pesticider eller andre miljøfremmede stoffer.

Trusler mod grundvandet

Der er følgende trusler mod grundvandet i Ruds Vedby området:

- For stor vandindvinding hos Ruds Vedby Vandværk
- U hensigtsmæssige indvindingsmønstre for samtlige vandværker
- Eventuelle uhensigtsmæssigt indrettede vaske- og fyldepladser til marksprøjter i landbruget inden for særligt sårbare områder og en 600 m beskyttelseszone omkring indvindingsboringer.

Figur 1
Sårbare områder

- Brug af sprøjtegifte og kemikalier i haver, på gårdspladser, gangstier, fortove, terrasser og i indkørsler.
- Risiko for nedsivning af forurenende stoffer til grundvandet fra nogle få forurenede grunde.
- Risiko for nedsivning af forurenende stoffer til grundvandet gennem eventuelle utætte indvindingsboringer og undersøgelsesboringer i hele indsatsområdet.
- Risiko for nedsivning af forurenende stoffer til grundvandet gennem ubenyttede brønde og boringer inden for en afstand af 600 m fra indvindingsboringerne.

Indsatser

De overordnede mål for grundvandsbeskyttelsen i Ruds Vedby området er at:

- beskytte grundvandet, så der også i fremtiden kan indvindes grundvand af så god kvalitet, at det kun er nødvendigt med simpel vandbehandling,
- sikre, at det leverede vand overholder kravene til godt drikkevand, og
- sikre, at der er balance mellem den vandmængde, der bliver indvundet og dannelsen af nyt grundvand

Baggrunden for de foreslåede indsatser fremgår af „Redegørelse til Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Ruds Vedby området“. Januar 2005.

Høng Vandværk

Reerslev Vandværk

Ruds Vedby Vandværk

Indsatser	Ansvarlig	Tidsplan	Opfølgning
1. Tilpasning af vandindvinding			
1.1 Fordeling af indvinding på flere magasiner og flere borer. 1.2 Ændret pumpestrategi.	Ruds Vedby Vandværk Vandværkerne	2010 2006	Amtet følger op på vilkårene i indvindingstilladelserne og på effekten på grundvandspejlet.
2. Pesticider			
2.1 Landboforeningen retter henvendelse til ejere af landbrugsejendomme inden for 600 meter zonen omkring indvindingsboringer og i de særligt sårbare områder for at undersøge omfanget af vaske- og fyldepladser til pesticider.	Nordvestsjællands Landbocenter	2006	Landboforeningen orienterer amtet og kommunerne om resultatet af henvendelsen. Kommunen følger op med tilsyn, jf. nedenfor.
2.2 Landboforeningen tilbyder ejere med vaske- og fyldepladser rådgivning om hensigtsmæssig håndtering af pesticider.		2006	
2.3 Miljøtilsyn med landbrugsbedrifter for at sikre, at pesticider håndteres korrekt, og at vaske- og fyldepladser er indrettet hensigtsmæssigt, så de ikke udgør en risiko for grundvandet. 1. prioritet: 300 meter zoner omkring indvindingsboringer. 2. prioritet: 300-600 meter zoner omkring indvindingsboringer. 3. prioritet: Særligt sårbare områder.	Kommunerne	2006-07	Kommunerne meddeler om nødvendigt påbud om u hensigtsmæssig indretning af vaske- og fyldepladser, jf. miljøbeskyttelseslovens § 42.
2.4 Vandværkerne opfordrer forbrugerne til at lade være med at bruge sprøjtegifte og kemikalier i haver, på gårdspladser, gangstier, fortove, terrasser og i indkørsler. Amtet trykker en pjece, som vandværkerne og amtet sender ud.	Vandværkerne og Vestsjællands Amt	2005	Opfordringen gentages i 2006.
3. Punktkilder			
3.1 Undersøgelse af forurening med klorerede opløsningsmidler ved et tidligere renseri beliggende Rudsgade 24 for at afklare om forureningen udgør en risiko for grundvandet.	Vestsjællands Amt	Resultatet af undersøgelsen forventes i 2005.	Når resultatet af undersøgelsen foreligger, træffer amtet afgørelse om det videre forløb. Forureningen vil indgå i den samlede prioritering af amtets midler til at rydde op på forurenede grunde.

Indsatser	Ansvarlig	Tidsplan	Opfølgning
3.2 Undersøgelse af forurening med klorerede opløsningsmidler på et trykstøberi beliggende Rudsgade 43 for at afklare om forureningen udgør en risiko for grundvandet.	Vestsjællands Amt	2005	Når resultatet af undersøgelsen foreligger, træffer amtet afgørelse om det videre forløb. Forureningen vil indgå i den samlede prioritering af amtets midler til at rydde op på forurenede grunde.
3.3 Undersøgelse af mulig forurening fra forskellige erhvervsaktiviteter på Reerslevvej 18B.	Vestsjællands Amt	2004-05	Hvis der konstateres grundvandstruende forurening, vil forureningen indgå i den samlede prioritering af amtets midler til at rydde op på forurenede grunde.
3.4 Kontrol af indvindingsboringer (og boringer midlertidigt udtaget af drift) for at konstatere om boringens rør er tæt og om afslutningen i tørbrønden/overbygningen er sådan, at forurening ikke kan trænge ind i boringen.	Vandværkerne	2005	Ved konstatering af eller mistanke om svagheder sørger vandværket for afhjælpende foranstaltninger.
3.5 Tilsyn med vandværkerne.	Kommunerne	Hvert år	Hvis der konstateres forhold, som skal påtales, træffer kommunen afgørelse om afhjælpende foranstaltninger og følger op på, om en eventuel påtale efterkommes.
3.6 Amtet gennemgår egne monitorings- og undersøgelsesboringer for at konstatere om boringens rør er tæt og om afslutningen i tørbrønden/overbygningen er sådan, at forurening ikke kan trænge ind i boringen.	Vestsjællands Amt	2006	Ved konstatering af eller mistanke om svagheder sørger amtet for afhjælpende foranstaltninger eller sløjfning.
3.7 Opsporing og opfordring til at sløjfe ubenyttede brønde og boringer inden for 600 meter fra indvindingsboringer. Opsporing og sløjfning inden for 300 meter zoner fra indvindingsboringerne har højeste prioritet. Skriftlig standardvejledning om korrekt sløjfning af brønde er udarbejdet af amtet.	Vandværkerne, kommunerne samt Vestsjællands Amt	2006	Meddelelse af påbud om at sløjfe ubenyttede brønde eller boringer, som udgør en trussel mod grundvandet. Kommunerne meddeler påbud om sløjfning, der hvor de har kompetencen. Amtet meddeler påbud i de øvrige tilfælde, da Dianalund Kommune har overgivet kompetencen til amtet.
3.8 Opsporing og opfordring til at sløjfe ubenyttede boringer inden for den resterende del af indvindingsoplandene, når boringerne går ned i grundvandsmagasiner, der bruges til almen vandforsyning.	Vandværkerne, kommunerne samt Vestsjællands Amt	2006	Meddelelse af påbud om at sløjfe ubenyttede brønde eller boringer, som udgør en trussel mod grundvandet. Høng Kommune meddeler påbud om sløjfning, der hvor de har kompetencen. Amtet meddeler påbud i de øvrige tilfælde, da Dianalund Kommune har overgivet kompetencen til amtet.

Indsatser	Ansvarlig	Tidsplan	Opfølgning
4. Koordinering af planlægning			
4.1 Vandforsynings- og spildevandsplaner må ikke være i strid med indsatsplanen.	Kommunerne samt Vestsjællands Amt	Løbende	Amtet godkender vandforsyningsplaner og kommer med udtalelser om spildevandsplaner.
4.2 Områder med stor sårbarhed, der pt. ikke er udpeget som "Særligt Følsomt Landbrugsområde" (SFL-område), udpeges. Udpegningen giver mulighed for at søge om støtte til miljøvenlig drift. (MV).	Vestsjællands Amt Nordvestsjællands Landbocenter	2005	Landboforeningen rådgiver ejerne af landbrugsejendomme inden for indsatsområdetets SFL-områder om mulighederne for at søge støtte til miljøvenlig drift.
5. Kontrol			
5.1 Udtagning af prøver til boringskontrol.	Vandværkerne	Løbende	Vestsjællands Amt vurderer fremsendte analyseresultater med hensyn til grundvandets kvalitet og vurderer i samarbejde med arbejdsgruppen om der er behov for nye indsatser.

Landskab ved Reerslev Vandværk

Regionplanens retningslinjer

Regionplanen skal indeholde retningslinjer for beskyttelse af drikkevandsinteresser. Den generelle beskyttelse af vandmiljøet bliver derfor varetaget gennem den til en hver tid gældende regionplan.

Ruds Vedby området er således omfattet af følgende generelle retningslinjer på nuværende tidspunkt:

Gældende retningslinjer

I Regionplan 2001-2012 er Ruds Vedby området udpeget som et område med særlige drikkevandsinteresser. For disse områder gælder blandt andet følgende retningslinjer, i henhold til regionplanens afsnit 10.4:

10.4.2 I områder med særlige drikkevandsinteresser kan den planlagte arealanvendelse ikke ændres, hvis ændringen vil føre til en ringere grundvandsbeskyttelse. Ændringer af arealanvendelsen, der sikrer godt grundvand, skal fremmes.

10.4.3 Særligt grundvandstruende aktiviteter kan ikke placeres i disse områder.

Aktiviteter, der ikke kan placeres i Ruds Vedby området, er for eksempel deponeringsanlæg og fyldpladser.

Nye retningslinjer

I Regionplan 2005-2016 indarbejdes følgende supplerende retningslinjer:

10.2.4 Ved nye eller ændrede tilladelser til at indvinde vand skal det vurderes, om der skal stilles vilkår om en bestemt fordeling af indvindingen på grundvandsmagasiner, borer og overdøgnet.

1.5.15 BYOMRÅDET ved Ruds Vedby må ikke udvides mod nordøst og øst ud i det særligt sårbare område.

På baggrund af ny viden fra kortlægningen er en tidligere udpegningsområde i Tude Å kortlægningens område taget ud i „Forlaget til Regionplan 2005 – 2016“.

Opfølgning

Amtet indbyder arbejdsgruppen til et opfølgingsmøde et år efter, at planen er vedtaget. På dette møde følges der op på de aftalte indsats og der tages stilling til, om der skal ske ændringer af planen. Ny viden kan betyde, at indsats skal ændres, intensiveres eller opføre. Det aftales desuden, hvordan den videre opfølgning skal ske.

Indsatsplanens retsvirkninger

Indsatsplanens retsvirkninger er fastlagt i vandforsyningslovens §§ 13 a-d³. Neden for beskrives, hvilken betydning indsatsplanen har for henholdsvis lods ejere, vandværker, kommuner og amt. Ønskes en mere præcis og udførlig beskrivelse henvises til vandforsyningsloven.

Lodsejere og andre rettighedshavere

Amtet, kommunen eller vandværket kan indgå aftaler med ejere eller indehavere af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis og andre restriktioner i arealanvendelsen.

Aftaler skal som udgangspunkt indgås frivilligt, og de kan tinglyses på ejendommen.

Vandværker

Hvis et vandværk ønsker at indgå aftale med ejere eller indehavere af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen, skal vandværket først orientere amtsrådet. Amtet har derefter en frist på to uger til at gøre indsigelse.

Hvis amtet eller kommunen indgår en sådan aftale om dyrkningspraksis mv., kan vandværket efter en høring blive pålagt helt eller delvist at betale erstatningsbeløbet i forbindelse med aftalen.

Kommunen

Kommunalbestyrelsens afgørelser må ikke stride mod indsatsplanens retningslinjer.

Kommunens vandforsyningsplan må ikke stride mod regionplanlægningen eller mod indsatsplanen.

Hvis kommunen ønsker at indgå aftale med ejere eller indehavere af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen, skal kommunen først orientere Amtet. Amtet har derefter en frist på to uger til at gøre indsigelse.

³ Lovbekendtgørelse nr. 130 af 26. feb. 1999 om vandforsyning m.v.

Amtet kan efter aftale med kommunen fastlægge, at kommunen helt eller delvist skal betale erstatningsbeløbet i forbindelse med en aftale.

Amtet

Indsatsplanen må ikke stride mod regionplanlægningen, vandressourceplanlægningen eller andre indsatsplaner. Amtet gennemfører de dele af indsatsplanen, der ligger inden for amtsrådets beføjelser.

Amtet kan indgå aftaler med ejere eller indehavere af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen.

Ingen klagemuligheder

Amtsrådets og kommunalbestyrelsernes afgørelser om indsatsplaner og aftaler efter §§ 10-17 i vandforsyningsloven kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.⁴

Andre lovbestemmelser

For at gennemføre indsatserne i denne plan kan kommunerne og amtet blandt andet anvende de regler, der er nævnt nedenfor.

Påbud om ændring af vaske- og fyldepladser i landbruget

Kommunen kan give påbud over for aktiviteter, som skønnes at indebære en nærliggende risiko for væsentlig forurening (miljøbeskyttelsesloven, § 42).

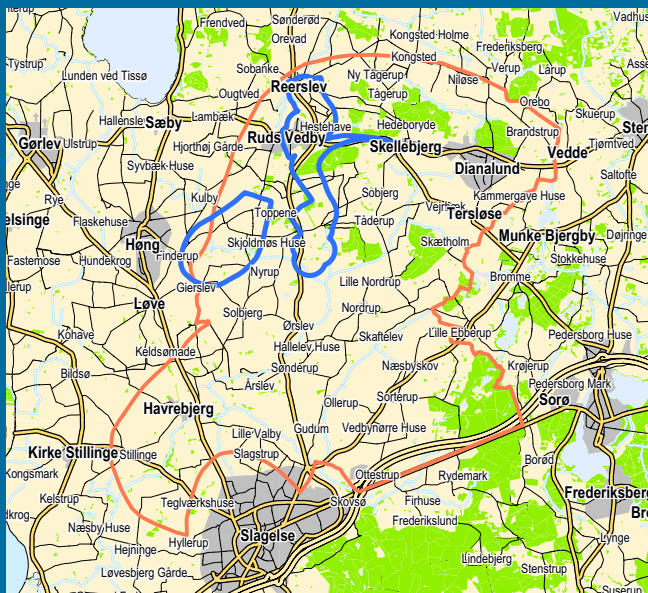
Påbud om sløjfning af ubenyttede brønde og boringer

Kommunen eller amtet kan give påbud til den enkelte lodsejer om foranstaltninger til beskyttelse af vandet i et vandindvindingsanlæg mod forurening eller påbud om sløjfning af overflødige brønde eller boringer (vandforsyningsloven, § 36, og cirkulære nr. 64 af 28.2.1980 om vandindvinding og vandforsyning, kapitel 3, pkt. 4).

---

⁴ Ifølge vandforsyningslovens § 76, stk. 1, nr. 1

Vestsjællands Amt
Natur & Miljø
Alléen 15, 4180 Sorø

Telefon: 5787 2900
Telefax 5787 2800
E-mail: nmgv@vestamt.dk
www.vestamt.dk/natur

Høng Vandværk
Ruds Vedby Vandværk
Reerslev Vandværk
Nordvestsjællands Landbocenter
Dianalund Kommune
Høng Kommune
Vestsjællands Amt.